

Jautājumi un atbildes

Publicēts: 12.11.2020.

Preču zīmes

Kas ir sertifikācijas zīme?

Sertifikācijas zīme atšķirībā no individuālajām preču zīmēm norāda, ka attiecīgās preces vai pakalpojumi ir sertificēti attiecībā uz izmantotajiem materiāliem, preču izgatavošanas vai pakalpojumu sniegšanas veidu, kvalitāti, precizitāti, ģeogrāfisko izcelsmi vai citām īpašībām. Sertifikācijas zīme ļauj attiecīgās preces vai pakalpojumus atšķirt no tādām precēm vai pakalpojumiem, kas nav šādi sertificēti. Sertifikācijas zīme var piederēt jebkurai fiziskai vai juridiskai personai, arī valsts iestādei, kura sertificē citu personu preces vai pakalpojumus. Svarīgākais nosacījums ir, ka sertifikācijas zīmes īpašnieks nedrīkst pats veikt tādu preču ražošanu vai izplatīšanu vai sniegt tādus pakalpojumus, kurus tas sertificē. Piesakot reģistrācijai sertifikācijas zīmi, tās pieteicējam jāpievieno attiecīgs apliecinājums, ka tas neveic šādu saimniecisko darbību. Papildus tam sertifikācijas zīmes pieteicējs arī norāda normatīvo aktu, kas regulē attiecīgās sertifikācijas procedūras, vai iesniedz sertifikācijas zīmes lietošanas nolikumu.

Ar ko atšķiras zīmes reģistrācijas datums no publikācijas datuma?

Preču zīmes reģistrācija Preču zīmju reģistrā notiek vienlaikus ar tās publikāciju Patentu valdes oficiālajā izdevumā katra mēneša 20. datumā. Zīmes reģistrācijas datums sakrīt ar zīmes publikācijas datumu.

Ja preču sarakstu veido Nicas klasifikācijas klases virsraksts, vai tas nozīmē, ka zīmes reģistrācija aptver visas šīs klases preces?

Nē, zīmes reģistrācija attiecas tikai uz tām precēm un/vai pakalpojumiem, ko jēdzieniski aptver preču sarakstā iekļautie formulējumi. Nicas klasifikācijas klašu virsrakstus var lietot preču saraksta sastādīšanai (izņēmums ir 5 [termini](#), kas ir pārāk plaši un nekonkrēti, tādēļ tie ir jākonkretizē), taču, ja preču zīmi ir paredzēts lietot arī tādām precēm vai pakalpojumiem, ko attiecīgās klases virsraksts jēdzieniski neaptver, tās ir atsevišķi jānorāda preču sarakstā, piem., 15. klase: "mūzikas instrumenti; nošu pultis, diriģentu pultis, diriģentu zižļi, kamertoņi, futrāļi mūzikas instrumentiem".

Vai mani var atzīt par pārkāpēju, ja es ar citas personas preču zīmi marķētas preces netirgošu Latvijā, bet tikai izvedīšu uz citu valsti, kur zīme nav reģistrēta?

Reģistrētas preču zīmes īpašniekam ir tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot preču zīmei identisku vai sajaucami līdzīgu apzīmējumu saistībā ar identiskām vai līdzīgām precēm, cita starpā, arī preču eksportu saistībā ar reģistrēto apzīmējumu.

Ja reģistrētā preču zīmē ietverts viens un tas pats vārds trīs valodās (piemēram, SAPNIS, МЕЧТА, DREAM), vai aizsardzība attieksies arī uz katru no šiem trīs vārdiem atsevišķi?

Preču zīme tiek aizsargāta tāda, kāda tā ir pieteikta un reģistrēta, kā vienots veselums. Līdz ar to šādā gadījumā izņēmuma tiesības attiecas uz konkrētu trīs vārdu kombināciju. Tai pat laikā jāatceras, ka izņēmuma tiesības nozīmē tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot arī preču zīmei sajaucami līdzīgus apzīmējumus. Tātad, ja reģistrētā preču zīmē ir ietverts viens un tas pats vārds trīs valodās, bet konkurents kā preču zīmi izmanto tikai vienu no šiem vārdiem, jāizvērtē, vai salīdzināmie apzīmējumi ir sajaucami līdzīgi.

Katrā konkrētajā gadījumā vislabāk konsultēties ar speciālistu preču zīmju aizsardzības jomā.

Vai reģistrēta preču zīme obligāti jālieto?

Reģistrētas preču zīmes faktiskā izmantošana jāuzsāk 5 gadu laikā pēc tās reģistrācijas, citādi šo reģistrāciju ar tiesas spriedumu var atcelt (visu vai arī tikai attiecībā uz tām precēm vai pakalpojumiem, kuriem reģistrētā zīme faktiski nav tikusi izmantota). Par faktisku izmantošanu atzīst tādu preču zīmes lietošanu komercdarbībā, kuras mērķis ir iegūt vai uzturēt tirgū noteiktu vietu attiecīgajām precēm vai pakalpojumiem. Par izmantošanu uzskata zīmes lietošanu uz precēm, to iesaiņojuma, preču pavaddokumentācijā, reklāmā u.tml.

Kā rīkoties, ja tiek konstatēts, ka reģistrētai preču zīmei identisku vai līdzīgu zīmi izmanto konkurents?

Ja preču zīmes īpašniekam ir pamats uzskatīt, ka kāda persona pārkāpj viņa izņēmuma tiesības, vispirms var rakstiski brīdināt šo personu par iespējamo pārkāpumu. Ja pārkāpējs turpina izmantot strīdīgo apzīmējumu, jāgriežas tiesā ar prasību par izņēmuma tiesību pārkāpumu.

Ar kuru brīdi sākas preču zīmes aizsardzība?

Izņēmuma tiesības uz preču zīmi (arī attiecībā pret citām personām) stājas spēkā ar dienu, kad publicēts paziņojums par preču zīmes reģistrāciju.

Tomēr zīmes spēkā esamības periodu rēķina no pieteikuma datuma, un šis datums ir izšķirošs, kad nosaka, kura preču zīme ir agrāka.

Vai dileriem ir tiesības reģistrēt pārstāvam uzņēmumu preču zīmes Latvijā, cerībā iegūt ekskluzīvas tiesības vienīgajiem Latvijā izplatīt ar šīm zīmēm marķētas preces?

Parasti šādos gadījumos pārstāvamais uzņēmums preču zīmi Latvijā reģistrē uz sava vārda, bet dilerim ar licences līgumu tiek piešķirtas zīmes izmantošanas tiesības. Ja tā ir izņēmuma licence, licenciāts iegūst izņēmuma tiesības uz preču zīmes izmantošanu.

Ar pārstāvamā uzņēmuma atļauju dileris (izplatītājs, distributors) var reģistrēt šī uzņēmuma preču zīmi Latvijā uz sava vārda. Ja īpašnieka aģents vai pārstāvis zīmi uz sava vārda Latvijā reģistrējis bez zīmes īpašnieka piekrišanas (izņemot gadījumu, kad pārstāvja vai aģenta rīcībai ir pietiekams attaisnojums), zīmes īpašnieks ir tiesīgs prasīt šīs preču zīmes reģistrācijas atzīšanu par spēkā neesošu Latvijā.

Reģistrētas preču zīmes īpašniekam ir tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot preču zīmei identisku vai sajaucami līdzīgu apzīmējumu saistībā ar identiskām vai līdzīgām precēm, cita starpā, arī preču importu saistībā ar reģistrēto apzīmējumu.

Ja ir reģistrēta grafiska melnbalta preču zīme, vai tas nozīmē, ka šī zīme tiek aizsargāta visās iespējamās krāsu kombinācijās?

Nē, preču zīme tiek aizsargāta tāda, kāda tā ir pieteikta un reģistrēta, tātad izņēmuma tiesības šai gadījumā attiecas uz melnbaltu zīmi. Tai pat laikā ir svarīgi, ka izņēmuma tiesības nozīmē tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot preču zīmei identisku vai sajaucami līdzīgu apzīmējumu, bet viena un tā paša objekta melnbalts attēls un krāsains attēls ar lielu varbūtību tiks uzskatīti par sajaucami līdzīgiem apzīmējumiem.

Kā aizsargāt neregistrētu, bet tirgū praktiski lietotu preču zīmi?

Neregistrētas preču zīmes var aizsargāt ar Konkurences likumā noteikto līdzekļu palīdzību (skat. šī likuma V nodaļu "Negodīga konkurence"). Saskaņā ar minētā likuma noteikumiem, negodīga konkurence ir aizliegta, un tā var izpausties arī kā cita tirgus dalībnieka preču zīmes izmantošana, ja tas var maldināt attiecībā uz preces izcelsmi. Konstatējot šādu pārkāpumu, preču zīmes īpašniekam jāvēršas tiesā.

Vai citai personai var nodot preču zīmes izmantošanas tiesības?

Jā, preču zīmes īpašnieks ar licences līgumu var nodot savas tiesības uz preču zīmes izmantošanu citai personai, pie tam attiecībā uz vienu preci (pakalpojumu), vairākām vai visām precēm (pakalpojumiem), kuriem zīme ir reģistrēta. Licence var būt ierobežota termiņa vai teritorijas ziņā.

Vai preču zīmi var pārdot citam īpašniekam?

Jā, preču zīmi, līdzīgi kā citus īpašumus, var pārdot, dāvināt, iekļāt, novēlēt mantojumā vai citādi atsavināt, gan par atlīdzību, gan bez tās. Nodot citai personai var gan reģistrētu preču zīmi, gan preču zīmes reģistrācijas pieteikumu, pie tam nodot zīmi var pilnībā vai arī tikai attiecībā uz atsevišķām precēm (pakalpojumiem).

Vai var paplašināt zīmes preču un/vai pakalpojumu sarakstu?

Nē, jo tādējādi tiktu paplašināts preču zīmes tiesību apjoms. Šādā gadījumā jāiesniedz jauns preču zīmes pieteikums.

Jebkurā laikā, samaksājot attiecīgo maksu, var lūgt svītrot preces vai pakalpojumus no preču un/vai pakalpojumu saraksta.

Cik izmaksā preču zīmes reģistrācija?

Preču zīmes reģistrācija izmaksā vismaz EUR 185 (EUR 90 par pieteikuma iesniegšanu + EUR 95 par ierakstīšanu Preču zīmju reģistrā, apliecības izsniegšanu un publikāciju). Minētās izmaksas attiecas uz pieteikumu, ja preces vai pakalpojumi, uz kuriem tiek lūgta zīmes reģistrācija, ietverti vienā klasē. Ja pieteikums aptver vairāk nekā vienu preču vai pakalpojumu klasi, par katru papildus klasi maksājama papildmaksa EUR 30. Šīs summas netiek apliktas ar PVN.

Kā novērtē, vai preču zīmes ir sajaucami līdzīgas?

Preču zīmes tiek uzskatītas par sajaucami līdzīgām, ja var atzīt, ka pastāv iespēja, ka attiecīgie patērētāji šos apzīmējumus sajauc vai uztver kā savstarpēji saistītus. Nav nepieciešams, lai būtu bijuši reālas sajaukšanas gadījumi.

Preču zīmes parasti salīdzina kopumā, ņemot vērā, ka patērētāja uztverē dominē pirmais iespaids, turklāt būtiskas ir nevis detalizētā salīdzinājumā konstatējamās atšķirības, bet gan zīmju kopīgie elementi, kas izraisa savstarpējas asociācijas un kas ietekmē patērētāju uztveri. Salīdzināts tiek zīmju vizuālais kopiespaids, fonētiskais skanējums, kā arī semantiskās (jēdzieniskās) asociācijas. Lai salīdzināmās zīmes tiktu uzskatītas par sajaucami līdzīgām, pietiek ar līdzību kaut vienā no trim minētajiem aspektiem. Tomēr parasti par sajaucamām neuzskata zīmes, kas attiecas uz būtiski atšķirīgām komercdarbības nozarēm.

Ja reģistrācijai tiek pieteikta telpiska zīme - preces vai tās iesaiņojuma forma, vai reģistrācijas pieteikumam jāpievieno arī pati prece vai tās iesaiņojums? [↗](#)

Nē, nepieciešams iesniegt tikai zīmes attēlu, kā arī zīmes aprakstā ieteicams norādīt zīmes būtiskos elementus un īpatnības.

Vai kā preču zīmi var reģistrēt izstrādājuma formu vai ārējo izskatu? [↗](#)

Jā, izņemot formu, kuru nosaka pašu preču veids (forma tieši izriet no preču rakstura) vai kura nepieciešama kāda tehniska efekta sasniegšanai, vai kura precēm piešķir būtisku vērtību.

Vai kā preču zīmi var reģistrēt sava uzņēmuma nosaukumu? [↗](#)

Jā, ja tas atbilst nosacījumiem, kādi tiek izvirzīti pret jebkuras zīmes reģistrāciju. Protams, izņēmuma tiesības tad neattiecas uz tiem uzņēmuma nosaukumā ietvertajiem elementiem, kuri norāda tikai un vienīgi uzņēmējdarbības veidu (piemēram, "SIA", "A/S"), atrašanās vietu u.tml.

Vai kā preču zīmi var reģistrēt Interneta domēna vārdu (Interneta adresi)? [↗](#)

Jā, ja tas atbilst nosacījumiem, kādi tiek izvirzīti pret jebkuras zīmes reģistrāciju. Protams, izņēmuma tiesības tad neattiecas uz tādiem Interneta lapas adreses elementiem kā "http://", "www.", ".lv", ".com".

Vai kā preču zīmi var reģistrēt reklāmas devīzi (lozungu)? [↗](#)

Jā, ja tā atbilst nosacījumiem, kādi tiek izvirzīti pret jebkuras zīmes reģistrāciju.

Kas ir kolektīvā zīme? [↗](#)

Kolektīvā zīme ir vairāku uzņēmumu apvienības (asociācijas) īpašums. Tā tiek piešķirta lietošanai šiem uzņēmumiem, kuri tās var lietot kopā ar savām individuālajām preču zīmēm. Kolektīvās zīmes atšķirībā no individuālajām preču zīmēm var liecināt par produkcijas atbilstību noteiktām prasībām vai par tās ģeogrāfisko izcelsmi. Piesakot reģistrācijai kolektīvo zīmi, pieteikumam jāpievieno kolektīvās zīmes lietošanas nolikums, kurā ietverts to personu saraksts, kurām ir tiesības kolektīvo zīmi lietot, kolektīvās zīmes lietošanas noteikumi un ziņas par to izpildes kontroli, kā arī iespējamās sankcijas par šo noteikumu pārkāpšanu.

Kāda ir atšķirība starp reģistrācijai pieteiktu un reģistrētu preču zīmi?

Pieteiktā preču zīme tiek reģistrēta, ja tā atbilst zināmiem likumā noteiktiem nosacījumiem un ja arī pats pieteikums atbilst likuma prasībām. Starp pieteikuma iesniegšanu un reģistrāciju paiet vairāki mēneši, kuru laikā vēl pilnībā neiestājas izņēmuma tiesības, bet zīmes pieteicējs var iesniegt iebildumu pret vēlākas līdzīgas zīmes reģistrāciju vai brīdināt konkurentus, ka viņš zīmi pieteicis reģistrācijai un paredz vērsties pret līdzīgu zīmju lietošanu. Izņēmuma tiesības uz preču zīmi (arī attiecībā pret citām personām) stājas spēkā ar dienu, kad publicēts paziņojums par preču zīmes reģistrāciju, kas parasti sakrīt ar zīmes reģistrācijas datumu. Tātad pieteikuma savlaicīga iesniegšana ir svarīga, lai nostiprinātu sev agrākas tiesības, bet reģistrācija ļauj šīs tiesības realizēt.

Ko nozīmē "prioritātes tiesības"?

Prioritātes tiesības atzīst vairāk nekā 170 valstīs, kuras ir ratificējušas Parīzes konvenciju rūpnieciskā īpašuma aizsardzībai. Šī konvencija nosaka, ka personai, kas noteiktā kārtībā iesniegusi preču zīmes reģistrācijas pieteikumu kādā vienā valstī, vai šīs personas tiesību pārņēmējam 6 mēnešu laikā no pirmā pieteikuma datuma ir prioritātes tiesības arī citā valstī iesniegt šīs pašas preču zīmes reģistrācijas pieteikumu. Prioritātes tiesības nozīmē to, ka, nosakot, kuras personas tiesības ir agrākas, preču zīmes reģistrācijas pieteikuma datuma vietā ņem vērā prioritātes datumu - datumu, kad analogs pieteikums iesniegts citā valstī.

Cik ilgi ir spēkā preču zīmes reģistrācija?

Preču zīmes reģistrācija ir spēkā 10 gadus, skaitot no pieteikuma datuma. Reģistrāciju var atjaunot ik pēc 10 gadiem, ikreiz uz jaunu 10 gadu periodu.

Vai preču zīme joprojām ir aizsargāta, ja reģistrācijas spēkā esamības laikā tā tiek nedaudz izmainīta?

Preču zīme tiek aizsargāta tāda, kāda tā ir pieteikta un reģistrēta. Nenožīmīgas izmaiņas zīmes praktiskajā lietojumā parasti neliedz izmantot aizsardzību, kas izriet no sākotnējās reģistrācijas. Ja tomēr zīmē notikušas būtiskas izmaiņas, nepieciešams iesniegt jaunu reģistrācijas pieteikumu. Katrā konkrētajā gadījumā vislabāk konsultēties ar speciālistu preču zīmju aizsardzības jomā.

Ar ko atšķiras Latvijas Republikas Patentu valde un patentpilnvarnieka (preču zīmju aģenta) uzņēmums (aģentūra)?

Patentu valde ir oficiāla valsts institūcija, kas ir atbildīga par rūpnieciskā īpašuma tiesību, arī preču zīmju reģistrāciju Latvijas Republikā. Patentu valde kārtro Preču zīmju reģistru un sniedz no tā informāciju jebkurai ieinteresētai personai likumos noteiktajā apjomā un kārtībā.

Savukārt patentpilnvarnieks (preču zīmju aģents) ir persona, kas savā komercdarbībā specializējusies rūpnieciskā īpašuma jomā un šai sfērā konsultē, sniedz padomus, kā arī profesionālu palīdzību jebkurai ieinteresētai personai.

Patentpilnvarnieks (preču zīmju aģents) var būt starpnieks - preču zīmes pieteicēja (īpašnieka) pārstāvis Patentu valdē vai tiesā. Visu preču zīmju, kas reģistrācijai tiek pieteiktas ar patentpilnvarnieka (preču zīmju aģenta) starpniecību, ekspertīze un reģistrācija notiek tikai Patentu valdē.

Latvijas personas ir tiesīgas Patentu valdē vērsties tieši, neizmantojot patentu aģentūru pakalpojumus.

Vai Patentu valde var atteikt preču zīmes reģistrāciju, ja šai zīmei identiska vai līdzīga zīme jau ir reģistrēta?

Nē, tā nav Patentu valdes kompetence (izņemot gadījumu, ja pieteiktais apzīmējums atkārto vai ir līdzīgs Latvijā plaši pazīstamai preču zīmei). Strīdus par preču zīmju līdzību izskata vai nu Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padome (ja ir iesniegts iebildums pret preču zīmes reģistrāciju), vai arī tiesa (Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa).

Kādu iemeslu dēļ Patentu valde var atteikt preču zīmes reģistrāciju?

Patentu valde preču zīmes reģistrāciju var atteikt tā saukto absolūto pamatojumu dēļ, proti, ja pieteiktajam apzīmējumam trūkst jebkādas atšķirtspējas, tas apraksta attiecīgās preces vai pakalpojumus, ir maldinošs vai amorāls, vai arī satur valstu ģerboņus, karogus vai citus nozīmīgus simbolus u.t.t. Bez tam Patentu valde var atteikt preču zīmes reģistrāciju, ja pieteiktais apzīmējums atkārto vai ir līdzīgs Latvijā plaši pazīstamai preču zīmei vai ja zīmes reģistrācijas pieteikums iesniegts ar acīmredzami negodprātīgu nolūku.

Vai, reģistrējot preču zīmi Patentu valdē, iegūtas izņēmuma tiesības ir spēkā visā pasaulē?

Nē, reģistrējot preču zīmi Latvijā, izņēmuma tiesības tiek iegūtas tikai attiecībā uz Latvijas Republikas teritoriju. Lai šādas izņēmuma tiesības iegūtu arī citās valstīs, zīme jāreģistrē katrā konkrētajā valstī, vai nu iesniedzot pieteikumu attiecīgās valsts patentu un preču zīmju iestādē, vai arī izmantojot starptautiskās reģistrācijas iespējas (ja attiecīgā valsts ir Madrides nolīguma vai ar to saistītā protokola dalībvalsts), vai arī, piemēram, Eiropas Savienības preču zīmes reģistrācijas sniegtās iespējas ar vienu pieteikumu iegūt aizsardzību visās 27 Eiropas Savienības dalībvalstīs.

Ko nozīmē simboli ®, TM un SM?

Simbolu ® var lietot blakus spēkā esošai reģistrētai preču zīmei. Simbolu TM (no angļu valodas vārda "trademark") un SM (no angļu valodas vārdiem "service mark") lietošana tiek praktizēta ASV blakus vēl neregistrētām preču vai pakalpojumu zīmēm kā brīdinājums, ka zīmes īpašnieks pretendē uz izņēmuma tiesībām.

Kur var iegūt informāciju par to, vai attiecīgā preču zīme jau nav Latvijā reģistrēta?

Lai iegūtu informāciju par to, vai attiecīgā preču zīme jau nav Latvijā reģistrēta, jāpārbauda trīs datubāzes - nacionālajā procedūrā reģistrēto preču zīmju datubāze, starptautiski saskaņā ar Madrides nolīgumu un Madrides protokolu reģistrēto preču zīmju datubāze un Eiropas Savienības preču zīmju datubāze.

Nacionālajā procedūrā reģistrēto preču zīmju datubāze pieejama Patentu valdes mājaslapā sadaļā „Preču zīmes - > [Datubāzes](#)”. Tur iespējams meklēt attiecībā uz zīmju vārdiskajiem elementiem.

Informāciju par starptautiski reģistrētām un uz Latviju attiecinātām preču zīmēm var iegūt Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas preču zīmju datubāzē [Madrid Monitor](#), izvēloties iespēju “advanced search” un ailē “Designation” ierakstot Latvijas divburtu kodu LV.

Informāciju par Eiropas Savienības preču zīmēm, kuras ir spēkā visās 27 Eiropas Savienības dalībvalstīs (tātad arī Latvijā), var atrast Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja preču zīmju datubāzē [eSearch plus](#).

Vai var lietot neregistrētu preču zīmi?

Jā, lietot var arī neregistrētu zīmi, ciktāl tā neskar citas preču zīmes tiesību lauku. Zīmes reģistrācija nav obligāts zīmes lietošanas priekšnoteikums. Vienīgi tad sarežģītāk ir vērsties pret identisku vai līdzīgu zīmju izmantošanu tai pašā nozarē.

Vai preču zīmes reģistrācija ir obligāta?

Nē, zīmes reģistrācija nav obligāta, lietot var arī neregistrētu zīmi. Preču zīmes reģistrācijas mērķis ir nodrošināt izņēmuma tiesības uz preču zīmi, t.i., tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot preču zīmei identisku vai sajaucami līdzīgu apzīmējumu saistībā ar identiskām vai līdzīgām precēm.

Vai smaržu iespējams reģistrēt kā preču zīmi?

Latvijā un Eiropas Savienībā smaržu kā preču zīmi reģistrēt nav iespējams. [Preču zīmju direktīvas](#) 2015/2436 3. panta b) apakšpunktā un [Preču zīmju likuma](#) 4.(1) 2. pantā ir noteikts, ka preču zīmi var veidot apzīmējums, ko preču zīmju reģistrā var atveidot tā, ka var skaidri un nepārprotami noteikt, kas ir preču zīmes īpašniekam piešķirtās aizsardzības priekšmets. Šobrīd smaržu tehnoloģiski nav iespējams saglabāt elektroniski datubāzē un pēc zināma laika jebkuram interesentam reproducēt, tāpēc pagaidām smaržu nevar reģistrēt kā preču zīmi ne Eiropas Savienībā, ne arī Latvijā, tomēr citviet, piemēram, ASV, to var izdarīt.

<https://www.lrpv.gov.lv/lv/jautajumi-un-atbildes>